

TELEGRAFUL ROMÂN

Apară Marți, Joi și Sâmbătă.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 8 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru strălătatate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 45
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegraful Român”, strada Măcelarilor Nr. 54.
Epistolele nefrancate se refuză. Articolele nepublicate nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl. rëndul cu litere garmond

Atitudinea Sașilor.

Sibiu, 17 Octombrie n

Sașii din Ardeal au știut să-și conserveze organizația politică. Cunoștele ordonanțe ale domnului Hieronymi pe ei nu i-au atins. Partidul lor popular săsesc a rămas nedisolvat și există și astăzi. Ear' partidul popular săsesc e identic cu *poporul săsesc*, pentru-că alt partid Sașii nu au de cât partidul popular săsesc, precum nici noi nu am avé alt partid de cât partidul național român, — dacă l'am mai avé.

Eșiți din organizația politică avută, deputații sași sunt trimiși la dieta țerii pe baza programului popular săsesc. Representă deci întreg poporul săsesc din Ardeal în parlamentul țerii, pentru-că de la întreg poporul săsesc au primit mandatele și programul după care au să facă apărarea intereselor săsești.

Legătură strinsă există așa dară, — după cum și trebuie să existe, — între deputații sași din dieta ungară și poporul săsesc din Ardeal, legătură provocată de încrederea reciprocă și de comunitatea de interese.

Cari sunt interesele acestea? Cam acelea ca și la noi. Apărarea naționalității și netezirea drumului de a merge înainte în cultură și bunăstare. Conservarea individualității naționale săsești și largirea după putință a cadrelor în cari să se pótă mișca neconturbat de nimeni poporul săsesc pe toate terenele vieții publice.

Dar' vremile sunt grele. Cadrele nu prea pot fi lărgite, și bine e dacă pot fi numai conservate în estensiunea lor de mai înainte. Așa la noi, așa la Sași. De aceea, politica cea mai corectă pentru zilele de astăzi este, a conserva aceea ce avem și a nu mai alerga după aceea ce nu se pôte a-junge.

Politica acésta o urmăresc Sașii din dietă. Și pentru-ca să fie mai siguri de succes, au intrat toți în partidul guvernamental, făcând parte din tabăra guvernului.

S'a întâmplat însă, că tocmai guvernul sprijinit de deputații sași să facă un proiect de lege care ciungărește rău cadrele de liberă mișcare culturală, garantată prin alte legi naționalităților nemăgiare din patrie, și astfel și Sașilor.

Înțelegem proiectul de lege despre reformarea învățământului public, care în curând va fi prezentat, — așa e vorba, — parlamentului ungar spre dezbateră și votare.

Ce vor face deci deputații sași în fața acestui proiect de lege, care vatemă greu autonomia bisericii lor, întocmai cum vatemă și autonomia bisericii noastre?

Că ei ce vor face, încă nu se știe. Dar' se știe, că alegătorii lor *pretind* să se facă ceva.

Așa, alegătorii celor două cercuri din Sibiu au trimis provocare în scris deputaților lor, în care le pun la inimă combaterea proiectului de lege din chestiune cu toate mijlocele legale, pentru-că, — se spune în scrisore, — „în fața dispozițiilor proiectului cari violéază autonomia garantată prin lege a bisericii ev. și a bisericilor surori, și jignesc progresul prielnic al școlilor noastre primare, *apărarea noastră energică este un postulat al sentimentului nostru de conservare*”.

Și scrisori de asemenea cuprins au să primească și ceilalți deputați sași din dietă, pe cari alegătorii tot așa îi vor provoca să iee poziție în contra proiectului de lege al domnului Berzeviczy. Procedura e corectă; pentru-că alegătorii sunt în drept să cêră apărare energică de la deputații lor din dietă atunci când interesele lor sunt amenințate. Și sigur că deputații sași se vor conforma dorinței exprimate din partea alegătorilor de la cari au mandatele.

Când facem constatările acestea, ne punem întrebarea: ore a egătorii români n'ar puté să facă tot așa cu deputații lor, fie Români de naștere, fie de alt neam?

Dăm ideia. Cine vrea mediteze asupra ei.

Postul

din punct de vedere al canónelor și al vieții practice a credincioșilor.

Disertație cetită de preotul Ioachim Muntean în conferența preotéscă a tractului Seliște, ținută în Tilișca la 23 Septembrie 1904.

(Urmare).

După-ce din cele espuse cunoștem atât definițiunea cât și feliurimea postului, să mergem cu un pas înainte și să căutăm răspunsul la întrebarea a 3-a ce ni-am pus.

Câte posturi sunt?

Răspundem după „Mărturisirea ortodoxă” pag. 72-73: Porunca a 2-a bisericéscă îndatoréază pe creștini să țină cele 4 posturi. Întâiul este cel înainte de Nașterea lui Christos, care începe de la 15 Novembrie și se sfârșește în 25 Decembre.

Al 2-lea este marea patruzecime, pe care a așezat-o Christos, precum zice scriptura: „După-ce postii patruzeci de zile și patruzeci de nopți, flămânzi” (Ev. Mat. 4, 2)

Al 3-lea este al sfinților apostoli, pe care l' începe biserica după trecerea unei săptămâni de la sêrbârôrea cincizecime sau Rusaliilor. Se numește al apostolilor, fiind-că pe acest timp apostolii noștri când fură trimisi, ca să predice evanghelia, precum se vede în istoria lor, unde zice: „După-ce au postit și s'au rugat, au pus mâinile peste dinșii și i-au trimis” (Fapt. Ap. 13, 3).

Al 4-lea post se face înainte sêrbârôrii Adormirei preasfintei Născêtoare de Dumnezeu și pururea Feciôrei Maria, care începe de la întâia zi a lunii lui August și se sfârșește la 15 ale aceleiași luni.

Afară de acestea trebuie să se țină postul Mercurii și Vinerii.

Pe lângă acestea biserica ni-a lăsat prin tradițiune să postim și în ziua de 14 a lunii lui Septembrie pentru înălțarea sfinte cruci, fiind-că prin acésta ne aducem aminte de pătimirea Domnului nostru Iisus Christos

Asemenea trebuie să ținem și ziua de 29 August cu post pentru tăierea capului lui Ioan Înaintemergătorului.

Afară de aceste ni-a lăsat prin tradițiune, ca să nu postim în ore-cari zile hotărâte, precum: de la ziua sêrbârôrii Nașterii lui Christos până la Bobotéză; totă săptămâna luminată, săptămâna după Cincizecime, a începutului Triodului și săptămâna brânzii. Acestea sunt posturile bisericești obligate.

Până aici din „Mărturisirea ortodoxă” după Petru Movila.

Afară de cele mai sus înșirate mai sunt încă, — după Șaguna „Dreptul canonic” pag. 47, — și așa numitele posturi casuale sau *voluntare*, când un om, sau un sat, oraș, ținut, sau țeră întregă se hotărărește a posti de bunăvoie pentru încetarea vre-unei plage obștești, sau pentru norocôsa isbândă a ore-carei întreprinderi, una sau mai multe zile.

Din cele espuse aici se vede, că 3 din cele 4 posturi descrise mai sus își au périodele lor fixe, ear' al ss. apostoli sau al Sân-Petrului variază după ziua Rusaliilor și cu acestea împreună după a Paștilor.

Lungimea acestui post coréspunde cu numărul zilelor din Dumineca Paștilor până în 2 Maiu inclusiv. (Vezi Pravila cap. 12).

Cu acestea am ajuns la întrebarea cea mai ponderôsă, care forméază esența ei, cu a cărei deslegare avem să ne ocupăm în cele următore, anume.

Prin cine și cum s'au introdus posturile în biserica noastră?

Este în deoște cunoscut, că biserica orientală își conduce afacerile sale interne și se administreză pe sine după normele depuse în canónele sf. apostoli, ale sínodelor celor șapte ecumenice și ale celor 12 locale, ce s'au ținut succesive de la anul 255—879 d. Christos, cum și în acelea ale sf. părinți, cari aprobate fiind de sínóde, mai ales de can. 2. sínod. ecumenic al VI, au primit și ele valóre ecumenică.

Cu postul se ocupă multe canóne din diferite puncte de vedere. Ca ilustrație notez aici numai unele din ele, pe cele principale, împreună cu cuprinsul lor.

FOIȘORĂ

De la Turda.

Vorbirea dlui Dr. Valer Moldovan, rostită cu ocaziunea deschiderii primei școle rom. gr.-or. din Turda.

(Fine.)

Am simțit, că cel dintâiu lucru de care trebuie să ne apucăm, e să ne ridicăm o școlă, acésta filică dulce a bisericii, fără de care biserica nu este întregă.

Știam însă și aceea, că realizarea acéstei dorințe întâmpină greutăți din sémă afară mari, căci pe timpul acela nu aveam loc de școlă, nu aveam bani ca să zidim și înzestram edificiul școlar și să plătim pe învățătorul.

Și atunci a voit Dumnezeu, ca tractul și parochia noastră să se întregéscă cu un preot vrednic, neobosit și cu trageră de inimă pentru biserică și neam.

Nu voesc să fac elogii personale, dar' nici nedrept nu pot să fiu față de bărbatul căruia i-se cuvine partea de leu din muncă și prin urmare și din merite în jurul înființării acéstei școle.

Noi, membrii comitetului parochial, cari am urmărit pas de pas activitatea dlui pro-

topop al nostr, știm că dînsul a fost acela care a câștigat pe I. P. Sf. Metropolit și ven. consistoriu pentru idela înființării școlei din Turda.

Resultatul a fost, că Preaven. consistoriu ni a dat deodată un ajutor de 2400 corónă, lucru neobiceinuit până atunci.

Dn suma acésta și din ce am mai pus de la noi am putut să cumpărăm în 1903 Martie jumătate din intravilanul fericiutului Ioachim Rațiu, cu 2800 corónă.

S'a făcut încercare, ca să se adapteze ca școlă casa aflătore pe acest intravilan. Însă autoritățile competente n'au aflat casa de coréspunștore.

Atunci comitetul parochial, după un plan prezentat de dl protopop a luat o hotărâre cutezătore, dar' care cu mila lui Dumnezeu a dus la un rezultat foarte îmbucurător.

Anume, a hotărât să cumpere de la erezii lui Ioachim Rațiu și cealaltă jumătate a intravilanului și aici să zidéscă apoi o școlă de pétră după toate cerințele moderne, care să servéscă de model tuturor școlilor din tract.

Plan frumos depus pe hârtie, dar' când ne cugetam că acela trebuie să e executat, cei mai mulți dintré noi am dat neîncrezători din cap. Însă energia fără sémă a dlui pro-

topop Ioan Murășan și însuflețirea poporului a dat de minciună pe cei neîncrezători și șovăelnici.

Cumpărea s'a făcut în primăvara anului curent și cele 2300 corónă s'au plătit parte din împrumut parte din averea bisericii adunată în timp de 2—3 ani prin un mag-zin de bucate.

Nu pot să nu amintesc aici zelul neobosit al episcopiei noastre și al curatorilor întru a administra constiențios și a sporii modestul fond de abia câte va litre așa, că deja la 3 ani averea bisericii s'a îndoit și împătrit.

S'a decis emiterea unui apel la toți Români de bine și cunoscuți sprijinitori ai școlilor, și s'a făcut o repartiție pe popor, care pe lângă totă sârăcia lui și multele necézuri, a contribuit, după cum s'a publicat în ziar cu sume frumoșe, așa în cât am putut începe lucrările pentru începerea zidirii.

S'a făcut planul de zidire, care aprobându-se de forurile competente în 20 Iulie a. c. s'a început zidirea și în 8 Septembrie a. c. s'a și terminat și luat în sémă. Ven. Consistoriu prin rezoluția nr. 9510/904 a aprobat toți pașii făcuți. Rezoluțiunea acésta sună cum urméază:

„Preonorate dle protopresbiter!

Din raportul P. O. D. Tale de la 6 ale curintei, cu bucurie vîzînd acest consistoriu că zidirea școlei noastre confesionale din Turda este terminată cu ajutorul lui Dumnezeu și că în Dumineca proxímă doriti a o inaugura și înhina măreței sale destinațiuni, vine ați mulțămi P. O. D. Tale și tuturor celor ce au contribuit, pentru zelul și stăruința dezvoltată la înființarea acelei școle în acest centru însemnat, unde până acum noi n'am avut asemenea școlă confesională...”

Intreg edificiul cu toate lucrările de aranjare și nivelarea terenului din jurul școlei curții și casei pentru locuința învățătorului separat cu 4 odăi au costat suma de peste 10,000 corónă, care totă au fost plătită parte din repartiții parte din ofertele benevole întrate la comitet. Pentru-că listele de colectare au fost oferite din loc mai înalt și au și fost revocate în public. Ceea ce însă nu a împedat pe foarte mulți binefăcători, ca să ne ajutore în forma de oferte benevole.

În decursul zidirii școlei comitetul a mai înaintat o rugare la ven. consistoriu, ca să ne mai ajutore cu o sumă ore-care pentru ca să ne putem procura băncile, mapele și celelalte recuzite de lipsă în școlă.

Aşa d. e. can. 64 apost. opreşte pe clerici şi pe mireni a postî în ziua Duminecii sau a Sâmbetii, afară de una, adică de Sâmbăta cea mare.

Can. 18 din Gangra anatemisază pe cei-ce din părută pietate ar ajuna Dumineca.

Can. 48 din Cartagena prescrie preoţilor să ajune, când liturgisesc, afară de Joia cea mare.

Can. 50 din Laodicea, din contră, nu deslăgă Joia cea mare, ca să nu se necinstască în chipul acesta totă patruzecimea.

Can. 29 al sinodului ecumenic VI, aprobând can. 50 din Laodicea şi perfecţionând can. 48 din Cartagena, demandă a se postî săptămâna patimilor întrăgă, prin urmare şi în Joia cea mare.

Can. 55 din Trulla (VI), identic cu can. 64 Ap. prescrie celor din cetatea Romanilor să se lase de obiceiul contrariu tradiţiunii bisericesti, de a mai ajuna în Sâmbetele patruzecimei, afară de una singură — Sâmbăta cea mare.

Can. 56 de Trulla (VI) arată că în ţera Armenilor şi în alte locuri au obiceiul de mănca ouă şi brânză în Sâmbetele şi Duminecele sfinte patruzecimi. Deci li-se demandă acelor să postiască desăvârşit, depărtându-se nu numai de tot felul de jungietură, ci şi de ouă şi de brânză, cari sunt roduri şi naşteri ale acelor.

Dispoziţiunile cuprinse în suscitările canóne se referesc, cum s'a vădut, la anumite zile din postul aş numit „patruzecime“, care nu e altul, de cât postul cel mare, sau al Paştilor, adică: *Părăsimile*.

Singurul canon care se ocupă în mod espres cu postul în general, şi-i deobligă la ţinerea lui atât pe clerici, cât şi pe mireni deopotrivă, este can. 69 apostolesc.

Acest canon, după textul din Pidalion aşa glăsuieşte: „Dacă vre-un episcop, sau presbiter, sau diacon, sau ipodiaton, sau cetef, sau cântăret, sfântul marele post nu-l posteşte, sau Mercuria, sau Vinerea, să se caterisiască. Fără numai de s'ar oprî pentru bôla trupescă. Eară de va fi mirean, să se afurisiască“.

De celelalte trei posturi, adică: de al Crăciunului, de al Sân-Petrului şi de al Sântei-Mării canónele nu fac amintire, semn că pe timpul sinódelor ele n'au fost în us, ori de loc, ori nu în mod general. Altcum s'ar fi luat şi în privinţa lor ore-cari măsuri şi s'ar fi statorit ţinerea lor în formă obligătoare pentru creştini, cum s'a urmat cu al Părăsimilor, cu Mercurile şi cu Vinerile.

Di protopop a călătorit earăşi în persoă la Sibliu şi s'a rugat de cei dăttori de ton, ca rugarea noastră să fie sprijinită şi rezolvită favorabil. Ven. consistoriu ni a ş dat un nou ajutoriu de 250 coróne, lângă care am mai pus şi noi o sumă de 400 coróne de ni-am cumpărat băncile de fier, sistem Bernh rdt, mobiliariul şi celelalte recuise. Mai amintesc că numele acelor donatori cari au contribuit cu peste 20 de coróne se vor grava în pétra introdusă în părătele din faţa salei, ear' pe pétra din fruntea sa'ei se va grava următoarea inscripţie:

„Ziditu-s'a această şcolă din contribuiriile poporului român gr. or. din Turda şi altor binefăcători, în anul 1904 sub domnia Maiestăţii Sale Impăratului şi regelui nostru Apostolic Francis Iosif I., cu binecuvântarea Archiepiscopului şi Metropolitului Ioan Metianu, la stăruinţa parochului-protopop Jovian Murşian, a primepitropului Iosif Urcan şi a membrilor comitetului parochial“.

Acesta este pe scurt istoricul şcolii noastre. Dece Dzeu, ca şcolă această să susţea şi înflorască spre bucuria credincioşilor şi a tuturor Românilor din Turda şi depărtări, ca o mărturie viu-grăitoare despre vrednicia şi însufleţirea poporului credincios român gr. or. din Turda şi a conducătorilor lui sufleteşti.

Neamintirea lor în canónele sinodale de pe o parte, şi existenţa lor faptică de altă parte ne dau dovada, că ele s'au introdus mai târziu, după periodul sinodalităţii, în mod treptat, întră credincioşii bisericii ortodoxe orientale. (Va urma.)

Fragmente istorice.

Despre boerii din ţera Făgăraşului.

De
Non quis, sed quid.
(Urmare.)

La 27 Februarie 1671 s'a publicat din nou înaintea comisariilor fiscali pentru reviziunea drepturilor boerionale în Făgăraş.

La cererea lui *Stănilă Bălan*, succesorul lui *Bărszan Ilie* şi al lui *Aldea Dumitru*, cum şi al lui *Ztoika Bolye*, cari impetraseră diploma Mariei Christierna mai sus citată din 30 Iunie 1598, se întăreşte el şi succesorii sei din nou prin diploma lui Mihaiu Apafi din Fogaras 3 Iunie 1689, în drepturile boerionale, şi în special în sesiunea lui internă din Şinca în vecinătatea lui Roman Barb despre o parte, ear' despre cealaltă cu sesiunea deşertă fostă odinioară a lui *Nyagoe Vodă*.

Cum vine Neagoe Vodă (1512—1521) în posesiunea unui fond intern din Şinca? e o enigmă, ce nu se pôte esplica altcum, de cât cu împrejurarea combinativă, ca Neagoe-Vodă a ridicat nu numai vestita biserică de la Argeş şi alte multe mănăstiri prin ţinut, dar' şi prin afară, întră cari amintim biserica din Zărneşti în Ardeal, şi a putut avé intenţiunea să zidască una asemenea şi în comuna vecină Şinca, unde se află şi o mănăstire cioplită în pétră, ale cărei ruine se cunosc bine şi astăzi. Spre scopul zidirii unei biserici a trebuit Neagoe-Vodă să fi cumpărat locul vecin de boerul *Stănilă Bălan*.

5. *Sztoje et Ursz de Şinca*. Familia această are diplomă de la Susana Lorándfi din Făgăraş 10 Februarie 1657 dată lui *Ludu Sztoja* boer de Şinca şi fiilor sei *Many*, *Aldea* şi *Mateiu Stoia*, apoi fraţilor sei *Toma*, *Ursul*, *Dumitru* şi *Stoica Stoia* de Şinca, cari prin litere mai vechi au dovedit că sunt boeri legitimi, de nou se confirmă în drepturile boerionale. Aceste litere boerionale au fost publicate în scaunul boeronal din Făgăraş la 1 Martie 1658, apoi înaintea comisariilor recuitori în 27 Februarie 1671, şi în fine, s'a dat copie autentică lui *Andrei Urs* de Sinca la 1 Mai 1765 despre diploma sus citată a Susanei Lorándfi, şi despre incuiziţiunea asupra drepturilor boerionale ale familiei *Many Stoja* din 4 Novembre 1633. 20 patrifamilii.

3. *Sinkai de Sinka*. Această familie boeronală e identică cu familia *Strimbu* de Sinca şi *Vaad*, despre care am tratat pe larg la comuna Vad (a se vedé acolo).

4. *Oltean de Sinca*, familie ce există şi astăzi, circa 10 patrifamilii, al cărei un predecesor *Oltean de Sinka* occură la anul 1511 ca asesor scaunului boeresc din Făgăraş (veđi la *Sandor de Vist*).

5. Întră familiile imigrate în Sinca în urma militarisării din anul 1762 se află şi familia *Ratz*, *Vulcan* etc. ce există până în prezent.

d) În *Şinca-nouă*, 286 case, 1525 locuitori.

În urma militarisării comunei Şinca-vechiă şi trecerii locuitorilor la confesiunea gr. cat. unită, mulţi cari n'au voit să se supună la această, au emigrat, şi parte mare din ei s'au aşezat în pădurile cele întinse spre sud, făcându-şi case pe lângă o mănăstire ce se afla acolo întră păreul *Strimba* şi întră *Sercai*, unde riul *Şercaei* se bifurcă spre

Holbac şi Poiana-Mărului. Aceste păduri fiind fiscale, locuitorii noiei comune au devenit supuşi fiscali şi familiile boeresti emigrate aci s'au numărat întră boerii căzuţi, întră cari figurează familiile: *Popa*, *Flucuş*, *Chiujdea*, *Urs*, *Stoia*, *Bulea*, etc.

e) În comuna *Holbac* cu 141 case, 741 locuitori. Hotarul acestei comune fiind fiscalitate, locuitorii cari s'au aşezat aci au fost supuşi dominali, cari se ocupau cu prăsierea vitelor şi cu cărbunii de lemn şi de pétră.

Se află aci şi o baie de argint şi plumb, acum părăsită.

(Va urma.)

De la Asociaţiune.

Comitetul central a ţinut şedinţa Sâmbătă la orele 4 d. a.

Secretariu II al Asociaţiunii a fost ales în şedinţa această dl *Ioan Lăpădat* din Braşov, fiul fericitului profesor la gimnasul român de acolo.

Stipendiile vacante au fost împărţite astfel: 120 cor. din fundaţiunea *Gellană* lui *Alexandru Măcelariu*, cl. V gimn. în Blaj, 100 cor. din fundaţiunea *Iancu* lui *Ioan Ignaton*, stud. cl. IV gimn. în Brad, 100 cor. din fundaţiunea *Dobăca* lui *Iuliu Haţegan*, medic nist în Cluj, 80 cor. din fundaţiunea *Riureanu* lui *Petru Iorgovan*, cl. V gimn. în Biserica-albă, 80 cor. din fundaţiunea *Dr. Moga*, elevi *Maria Ciora* din clasa IV civilă.

S'au statorit literele fundaţionale pentru fundaţiunea *Ioan Oltean*.

Considerând, că în sala mare a Casei naţionale va trebui să se instaleze o bină pentru reprezentaţiuni teatrale şi pentru teatrul ştiintific, se decide a se recerca societatea pentru fond de teatru, ca din mijloacele să se instaleze o asemenea bină, care i-se va pune la dispoziţiune de câte-ori va avé trebuinţă.

Dr. T. Mhali notifică, că lăsaméntul *Muntean* din *Jirey*, s'a predat Asociaţiunii. Datoria de 200 c. este a se arhite.

Dr. *Ilie Beu* prezintă *Higienea publică* spre publicare în biblioteca Asociaţiunii. S'a dă secţiunii ştiintifice spre esaminare.

În şcolă civilă sunt 68 eleve interne. Se ia spre ştire.

NOUŢĂŢI

Alegere de protopop. Alaltăeri s'a făcut alegerea de protopop pentru tractul *Murş-Oşorheiu*, fiind ales cu unanimitatea voturilor date (46) concurentul *Stefan Rusu*, paroch în *Nasna* şi administratorul de până acum al tractului. Sinodul electoral a fost condus de comisariul consistorial *Nicolae Ivan* şi a decurs în ordine esemplară.

Sfântul sinod al bisericii autocefale gr. ortodoxe din România e convocat pe 12 Octobre v. în sesiunea ordinară de oună.

† **Nicolae Ionescu**, fost profesor universitar, fost ministru, membru al Academiei Române, orator celebru, a decedat în Brad, judeţul Roman (România), după scurte suferinţe.

† **Regele George al Saxoniei**, după domnie de uoi un a rep sat Sâmbătă d m-năta în *Pillnitz* în etate de 72 an. Regele *George* s'a născut în 8 August 1832 ca al doilea fiu al regelui *Ioan* şi reginei *Amalia*. În răboiul din 1866 a fost comandant al primei brigade de cavalerie, ear' în răboiul din 1870—71 a comandat prima diviziune a ôstei saxone. În 25 Iunie 1888 a fost numt mareşal campestru (*Generalfeldmarschal*) şi inspector general al armatei germane din cercul de inspecţiune al treilea. A urmat la tron după fratele său *Albert*, în Iunie 1902.

† **Pompiliu Piso**, proprietariu, a decedat Marţi în 11 c., la orele 11 a. m. după scurte, dar' grele suferinţe, în etate de 59 ani, şi în al 30 lea an al căsătoriei. Rămăşiţele pământeşti ale defunctului s'au aşezat spre vecinică odihnă, Joi în 13 l. c., la orele 1 p. m. în cimiteriul gr. oriental din *Secărab* în cripta familiară. Odihnescă 'n pace!

† **Maria Stănescu n. Checicheş**, preotésă rom. gr.-or. în *Ghero-Oşorheiu*, după un morb scurt a repusat în Domnul în 12 Octobre n. a. c., în etate de 47 ani, împărăţită cu sfintele taine ale moribunţilor. Rămăşiţele pământeşti s'au aşezat spre odihnă vecinică în cimiteriul bisericii locale, Vineri în 14 Octobre n. la 2 ore p. m.

† **Constantin Bucşan**, econom în *Sibiel*, a încetat din viaţă în 30 Septembrie st. v. în virstă de 61 ani. — Il plâng *Ana Bucşan n. Dordea* ca soţie; *Ioan*, *Constantin*, *P. I. I. I.*, *Valer*, ca fi; *Maria*, *Ana* şi *Aurelia*, ca fiice; *Oprea Bucşanescu*, *Andrei* *Bucşan* şi *Ana Sbircea*, ca fraţi şi soră.

Ruşii de nou batuţi. De Duminecă până Marţi s'era lupta dintră oştirile ruseşti şi cele japoneze în jurul ocelor de la *Jantai* a decurs cu noroc schimbătoriu. Marţi s'era însă situaţia s'a schimbat subit. Japonezi i au trecut în ofensivă şi una după alta au scos din poziţiuni trupele ruseşti. La *Jantai* a raportat învingere strălucită generalul *Oku* asupra flancului drept al Ruşilor, ear' la stânga generalul *Kuroki* a curăţit ţinuturile de la *Pensicu* de trupele inimice. Joi era deja hotărât rezultatul luptei. Cea mai zdrobitore înfrângere a avut-o însă centrul. Ruşii s'au retras spre nord, cu pierderi colosale, şi urmări de oştirile învingătoare. Detaşurile acestei lupte de cinci zile spun, că au luat parte aprópe 800,000 de ómeni şi că luptele au fost cu mult mai crâncene de cât cele de la *Liao-jang*.

Bibliotecariu nou. Direcţiunea museului naţional ungar din *Budapesta* a numit cu ziua de 1 Octobre pe dl *Ergon Zaslo* bibliotecariu la biblioteca regnicolară „*Széchenyi*“, din sinul museului naţional.

Pórta şi Patriarchia. Se telegrafleză din *Constantinopol*, că patriarchul a primit scrisóre de la Pórta, în care i-se comunică, că sinodul ecumenic nu are dreptul de a comenta chestiunea cererilor Aromânilor din punct de vedere politic, şi nici de a ridica esepţiuni. Sinodul are să cedeze, pentru a se evita conflictele.

Merg bine lucrurile în *Constantinopol*.

Patriarchatul şi aromânii. — Ziarul „*Frankfurter Zeitung*“ află din *Constantinopol* că patriarchul amintinţă cu în hidrea tuturor bisericilor greceşti din *Turcia* dacă se vor face concesiiu Aromânilor. Se noteză însă şi energiul sprijin dat de ambasada rusă cererilor Aromânilor, atât pe lângă patriarchat cât şi pe lângă Poartă.

Din Tău primim următoarea informaţiune: În 23 Septembrie v. s'au dat în arândă pământurile bisericii gr. ort. române din *Tău* pe 6 ani. Licitaţia a fost condusă de di protopresbiter din *Mercuria* *Avram Păcurariu*. Pentru cele 37 jugare ce le posedă biserica a fost oferită suma de aprópe 600 coróne la an. Tot atunci di protopresbiter a instituit ca învătătoriu pe anul curent pe dl *Dionisie Stef*.

O conferenţă. Din *Budapesta* ni-se scriu următoarele: Di Dr. *Iosif Siegescu* profesor gmnasial în *Budapesta*, ca membru al societăţii filologice a ţnut în 12 Octobre n. o conferenţă despre „*Batrochomyomachia* lui *Homer* sau *bătăia bróştelor cu şórecii*, după *Csokonai* tradusă în româneşte de *Koncz Józsi* la anul 1816“. Conferenţa s'a ţnut în sala şedinţelor Academiei magiare, unde conferenţiarul în faţa unui public numeros a tratat această epopee comică împărţită în 4 părţi, aşa numite „*pipă de tabac*“. În înăia *pipă de tabac* se vorbeşte despre „cunoştinţa priutului Şórece cu craul bróştelor şi mórt a priutului“. A doua *pipă de tabac* tratăză despre „strinsura (adunarea) ţórii (poporului) bróştelor şi a şórecilor“. A treia *pipă de tabac* storiseşte „bătăia cu tóie întemplările“, ear' în a patra *pipă de tabac* se descrie „stăşitul bătăiei“.

Koncz Józsi poetul român de origine străină traversează această epopee comică în româneşte după *Csokonai* şi o schimbă conform împrejurărilor şi vieţii timpului de atunci de prin *Ardeal*. Traducătorul a fost — după cercetările conferenţiarului — un actor, care a trăit printre Români din părţile *Clujului*, *Sibii* şi *Aiud*, ce se constată şi din localizările din text. *Koncz Józsi*, după cum singur ne spune în *preavorbirea* cărţii sale, de aceea a tradus *Bătăia bróştelor cu şórecii* în româneşte, ca să o înţelégă şi Români şi unguri: „de voi traduce în româneşte poezia această va înţelge-o întrăga românie şi partea cea mai mare a publicului magiar din *Ardeal*“.

Conferenţiarul, Dr. *Iosif Siegescu* a tratat teza din punct de vedere literar şi ortografic. De observat este, că până când pe aceste vremi prin *Muntănia*, *Moldova* şi *Ardeal* Români scriau cu litere cirile, *Koncz Józsi* şi-a scris operatul cu litere străbune.

Intoleranță germană. Față cu planul guvernului austriac, de a înființa la universitatea din Innsbruck facultate juridică italiană, populația germană din Innsbruck s'a hotărât să răspundă cu boicotarea Italianilor. Mercuri a apărut adică în ziarele germane de acolo un apel către cetățenii germani ai orașului, ca nici un cuvânt, nici vîpt să nu dea studenților și profesorilor italieni, și nici în societatea lor să nu i primiască. În chipul acesta voese să presioneze asupra guvernului, ca să abstea de la planul înființării facultății italiene.

Din Fornădia ne scrie corespondentul, că pe acolo s'a făcut apariția un anumit *Fabritius*, care se dă de executat de dare, pentru a storce bani, mîncare și beutură de la omeni, dar în față nu e executor de dare, ci un perde-vară. Omenii se fie deci pe grije da să se va arăta cumva și pe alte locuri.

La fondul de 20 fileri al „Reuniunii sodalilor români din Sibiu” pentru acuirea unei case cu hală de vinărie, dl profesor seminarial Nicolae Vătășan a dăruit suma de 10 cor.

La același fond au mai dăruit Ioan Branga, inv. și dirig. corulul „Reuniunii de cântări din Orăștie”, pentru sine, soția sa Antonia n. Marciaș și pentru copiii lor Nițu, stud. în cl. II gimn., Eugenia, elevă în cl. IV a școlii civ., Veturia, elevă în cl. III a școlii evang., Roma, elevă în cl. I ev., Dora și gemenii Romulus și Remus, pentru fie-care câte 20 fil., Dr. Alexandru Vasile, cand. de adv., Traian Petrișor, nou hirononit paroch în Gușterița și soția sa Livia n. Balaban, nou hirononit paroch George Vasu din Voila și soția sa Elvira n. Sghlimbea și Dr. Ioan Dobre, profesor și funcț. consist., Il. Gonța, nou hirononit paroch în Tințari și soția sa Silvia n. Romanul, fie-care câte 1 cor., Ioan Silaghi, nou hirononit paroch în Idiceș și soția sa Emilia n. Nicolescu, 2 cor., elevii cursului III teologie ai seminarului „Andreian”: Octavian Andreiu, Moise Balea, Alex. Borda, Vasile Buta, Nicolae Corbicean, Nicolae Chicomban, Nicolae Constantin, Romul Constantinescu, Ioan Ganea, Ioan Indreiu, Alex. u. Latiș, Zaharie Manu, Pompeiu Morușca, Ilarion Plotogea și Ioan Bergheta, cum și următorii elevi ai cursului I: Traian Achim, Octavian Costea, Stefan Hărăgus, Laurențiu Maxim, Iosif Nicoră, Vasile Păltinean și Victor Slăvescu, fie care câte 20 fil., Victor Tordășianu, 10 fil.

Cea mai mare fericire pe lume e sănătatea și mulți au jertfit averi întregi, ca să se și-o câștige, dar de cele mai mult ori în zădar. De când inventatorul crucii duple electro-magnetice R. B. nr. 86967, dl Albert Müller în Budapesta V. Vadasz utca 45/V, a pus la dispoziția lumii bolnave aparatul său, e știut, că numai acesta e în stare să ajute acolo, unde alte mijloce nu mai pot; ceea-ce documentează din nou și următoreea scriere de recunoștință: „Preastimate dle Müller! De 30 ani am fost tot bolnăvicioasă, nu puteam nici dormi, nici nu vedeam bine, nu puteam mîncă, m'am simțit todeauna rău, dar de când mi-am adus aparatul d-tale, din 23 April a. t. și de când îl port, mă simt foarte bine, pot dormi, ved bine, am poftă de mîncare, cu un cuvînt sunt deplin sănătoasă și fi multămesec din inimă că mi-ai dat eără plăcere să trăiesc. Cu stimă Rosa Schirl, veduvă de geometru, Kesmarc.

Din public.*)

Mulțămită publică.

La rugarea comitetului parochial gr. or. din Zoltan (protopresbiteratul Sighișoara) au binevoit a contribui în scopul edificării unei case parochiale în numita comună următorii domni: a) din Sibiu: Esc. Sa I. P. S. D. arhiepiscop și metropolit Ioan Metianu 10 cor., Dr. Eusebiu Roșca 2 cor., P. Lucaș 2 cor.; Ioan Vătășan 50 cor., și Nicolae Vătășan 100 cor.; b) din Brașov: domnele: Bălașa Blebea 20 cor., Elena A. Popovici 20 cor., câte 10 cor.: Dr. Hosanu, Simion Damjan, Diamandi Steriu, firma Schütz; câte 6 corone: Maria I. Munteanu, Vasile Munteanu (Duloicu) și firma Eremias Nepoții; câte 5 corone: Elena Sabadeanu, Helene Safrano, Dr. N. Vecerdeș, Dr. G. Baiulescu, Ioan N. Bidu; câte 4 corone: Dr. V. Sătu, A. Băresanu, I. C. Panțu, Dionisie Făgărășian, Ioan I. Ciurcu, Dr. Iosif Blaga; 3 corone: G. Chelariu; câte 2 corone: G. Dima, A. Ciortea, S. Theodor, V. Onițiu, Eugeniu Precup, Ioan Vătășan, Stefan C. Panțu; câte 1 coronă: L. P., A. Banciu, Nicolae Balea, Dumitru Haler. George Vătășan 100 corone.

Tuturor maritimșilor donatori amintiți li-se exprimă prin acesta cea mai călduroasă mulțămită.

Zoltan, 30 Septembrie 1904.

Pentru comitetul parochial:

George Vătășan
paroch.

Studiu din sfera iconografiei orientale.

De Dr. Miron E. Cristea.

(Urmare)

În pictura bisericească chipul Mântuitorului Christos apare în mai multe forme.

1. La pag. 72 am amintit deja, că chipul cel mai grandios trebuie să fie cel din cupola principală, ca *Παντοκράτωρ* = Atotțitor, încunjurat de suita-i cerescă. Binecuvîntă și ține în mîna stîngă, ori — dacă e figură întregă — pe genunchi o evanghelie. Evangelia e de multe-ori închisă, deore-ce în urma înălțimei, la care se află cupola, o eventuală inscripție și așa nu s'ar putea cetii. Inscriptia cu litere mari se face însă pe un cerc din jurul figurii lui Christos. La Dionisiu este: „*Δόμνε și Dumnezeul puterilor, caută din ceru și cercetază viaa acesta, pe care a sădit-o drepta ta*” (adecă rugăciunea rostită la liturgie de arhieru înainte de: „Sfânt, sfânt, etc.”) „*Δόμνε, Dumnezeul puterilor, caută spre noi, și nu lua fața Ta de cătră noi, ca să ne mântuim*”.

La capela sfântului Nicolae de la Lavra stă altă inscripție „*Eu sunt Dumnezeul și judecătorul tuturor*” etc. Sau: „*Priviți, și vedeți, că eu sunt, și nu este alt Dzeu afară de mine*”. Ascultă rugăciunile robilor sei, cari i-se adresază. Cele mai caracteristice momente din figura acestui tip bizantin de Christos sunt: față lungurătă, trăsuri fine, nas subțire, oblu, gură mică, păr complet, acuzi blond, acuzi brun, barbă mai puțină. Aureolă cruciferă, cu *ὁ ὢν*.

Țin, să scot la ivelă părerea vestitului cunoscător al picturii bizantine și în special a celei din muntele Atos Heinrich Brockhaus, profesor de istoria artelor la universitatea din Lipsca¹⁾, cu privire la figura lui Christos, mai ales, că mulți scriitori și pictori orientaliști susțin, că tipul bizantin al lui Christos trebuie să fie nu numai energie, ci fioros chiar. Iată, cum îl descrie el pe Pantocrator: „*Espresia lui Christos trebuie să fie — pe lângă totă demnitatea — blîndă; și dacă une-ori nu i-a succes pictorului a'i imprimă blîndea, acesta nu zace în voința lui. Se chiar accentuează mereu despre el, că Christos a venit în lume, nu ca să pedepsescă, ci ca să binecuvînte; „blîndea sa nu cunoște mînie” (zice chiar N. Callistos, de sigur mai competent, de cât mulți alții. Pag. .) Este foarte fatal — continuă el — a nu înțelege în acesta pe un pictor, care n'a dispus de mijloce suficiente, (pote nici de talent) și a atribui (nu neputinței sale), ci artei bizantine un Christos mînios, în loc de unul amabil*”.

2. Tot așa apare Christos și pe tîmplă, numai cît singur, fără suită. Celelalte chipuri de sînți din jurul său sunt aici nu subordonate, ca în cupola, ci coordonate. E tot ca *Παντοκράτωρ* sau ca *Παντοκράτωρ και Φιλάνθρωπος* = atotțitor și iubitor de omeni, precum îl intitulăm în multe rugăciuni. Și aici binecuvîntă și ține evangelia în stînga.

3. Pe pîrețele ostic din pronaos apare Christos și lângă *μαρκα-σα*, Ioan-înaintemergătorul, hramul bisericeii, adecă aceleași persoane, cari sunt lângă el pe tîmplă.

Și aici Christos e de-adrepta ușei-de-mijloc; lângă el Ioan Botezătorul; sînta Maria de-a stînga, lângă ea hramul (d. e. la Dionisiu și Dochiariu). Altădată Christos, Maria și Ioan Botezătorul sunt combinați în un chip, numit *Τριμορφον* (d. e. în Vatopădi, în mosaic; e de-asupra ușei de la biserica cu hramul Bunevestri, care e zugrăvită de desuptul trimorfonului).

4. La Dionisiu Christos e ca *Παντοδύναμος* = atotputernic; la Dochiariu, ca *Βασιλεὺς τῶν βασιλευόντων, ὁ μέγας Ἀρχιερεὺς* = împăratul împăraților și marele arhieru.²⁾

Acosta schimbare în numirea lui Christos este a se căuta în cuprinsul diferitelor rugăciuni și cântări, cari îl numesc așa.

Asta-i prima grupă a chipurilor lui Christos, primind ca pantocrator rugăciunile ce i-se adresază.

II. A doua grupă o formeză Christos din procomidie: „Christos pe tron și în grîpă”, „Christos glorificat de animalele evangeliștilor”, și „Bustul gol al lui Christos”.

III. Grupa a treia o formeză chipul lui Christos.

1. Ca „*îngerul sfatului cel mare*” = *μεγάλης βουλῆς Ἄγγελος*. Are formă de copil, cu aripi, nimb crucifer (d. e. în capela sf. Nicolae de la Lavra, în capela sf. George de la Pawlu, Xenophontos).

Acosta numire e din prorocul *Isaia IX. 6*.

2. Ca *Emanuil* = *Εμμανουήλ*; tot în formă de copil, dar fără aripi: (d. e. de două-ori în capela sf. Nicolae de la Lavra). Când se pictază Christos ca copil, nu i-se dă în mîna evangelia, ci o fașie de hîrtie.

Numirea acosta o aflăm la prorocul *Ieremie (VII, 14)*. Cu privire la ambele aceste numiri vezi Mineiul din Decembre de la Crăciun; din Martie de la Bunăvestire; de la Botez din Faur; evangelia din ziua de Crăciun de la Mateiu I. 23. etc.

3. O altă infățișare a lui Christos ca *copil cădut jos* la pămînt se derivă din o asemănare de la Paști. E Christos cel cădut = *ὁ Ἀναπεσών*, (d. e. în Protaton, Xenophontos, de-asupra ușei din lăuntru). Acosta numire e luată din biblie (Gen. 49, 9). „*Cădut (ἀναπεσών) zăcea ca un leu, și ca un leu tinăr; cine-l va deștepta?*” Pasagiul acesta din biblie se cetește în Dumineca Floriilor (vezi Triodul), și se cuprinde și în o cântare de la Paști, care se pune ca inscripție la chipul: „*Așezării lui Christos în grîpă*”.

4. Ca *pedepsitor* (nu răsbunător, cum îl numește Brockhaus) = *Ἐδικτις*. Se infățișază în vîrsta de bărbat, cu sabia ridicată. Dar' chiar și în cazul acesta fața lui nu-i lipsită de *espresia liniștită*, precum s'ar putea aștepta, (vezi capela sfântului Nicolae de la Lavra).

¹⁾ „Die Kunst in den Athos-Klöstern” Leipzig 1891 pag. 100.

²⁾ Aceste numiri se află în Triod.

5. Ca *mare arhieru* = *μέγας Ἀρχιερεὺς*, adecă îmbrăcat ca arhieru cu mitră obvine în tablourile „Cinei-celei-de-taină” și în „divina liturgie”. În acosta calitate apare Christos une-ori și afară de cele 2 casuri indicate, încunjurat numai de ingeri, sau de simbolele evangeliștilor în capela sfântului Nicolae din Lavra, de-asupra altariului, și în Xenophontos.

După diferitele calități și locuri, în cari se pictază, variază și inscripțiile ce se pun, fie sub chip ori pe filele cărții. Când e de-asupra unei intrări se folosește de regulă: „*Eu sunt ușa*” etc. (Ioan X, 9, d. e. în capela sfântului George de la Pawlu, de-asupra ușilor împărătești).

Altădată vorbește celor ce i-se adresază ca *dătător de lumină*: „*Eu sunt lumina lumii*” (tot acolo în tîmplă, unde-i ca pantocrator).

La Dochiariu (pronaos) invită pe cei sficioși cu cuvintele lui Mateiu (XI, 28) „*Veniți toți la mine*”.

Aceleași cuvinte se adresază și călugărilor la intrarea lor în cinul monăchal. (Vezi Euhologionul). Când e ca ingerul sfatului cel mare, se pune inscripția: „*De la Dumnezeu am purces și vin de la el*”. În rugăciunile de la Crăciun cerem lui Dumnezeu trimiteră lui; și în nîptea de Crăciun ni-l și trimite; ear' sosind ne spune de unde vine (Xenophontos).

Emanuil zice: „*Duhul Domnului e preste mine*”, cuvintele la cari a deschis cartea lui *Isaia (61, 1)*, când i-s'a dat în templu (capela sfântului Nicolae de la Lavra).

Ca *judecător* dă sfat zicînd: „*Nu judecați pe din afară, ci judecați judecătă dréptă*”. Când e purtat de simbolele evangeliștilor în procomidie: „*Vedeți, vedeți, că eu sunt Dumnezeul vostru cel din vecinicie*”. (Lavra în biserica mănăstirii).

În grupele de pînă aci e prezentat Christos singur, ca obiect al închinăciunii noastre. Esistă însă și alte grupe de icône cu Iisus, unde ne închinăm și altor persoane. Aci aparțin:

1. *Icona sfintei Treimi*. Biserica orientală presintă sfînta treime în forma celor trei ingeri, precum s'a descoperit lui Avram. Chipul, numit „*ospitalitatea lui Avram*” = *φιλοξενία τοῦ Ἀβραάμ*, însemneză sfînta treime.

Ingerii au nimb, une-ori cu cruce și cu *ὁ ὢν*. Nu înțeleg, de ce se pune cruce în aureola tuturor și nu numai la unul, care reprezintă pe Christos cel răstignit?

2. În icona *sfintei Maria cu copilul Iisus*, numită în orient *Παναγία, Preasfînta, Precesta*. Italianii o numesc *Madonna*. Pe chipurile cari o reprezintă se pune însă *Μήτηρ Θεοῦ*, scurtat *MP ΘΥ* = Maica Domnului.¹⁾ În multe rugăciuni cerem întrevenirea Mariei la *fiul ei* și Dumnezeul nostru pentru păcatele noastre. În acosta zace marea ei însemnătate, de aceea ea se pictază totdeauna împreună cu Christos, afară de câteva casuri (d. e. când e în cupolă lângă Pantocrator, spre care ridică și ea mînile, etc.)

Am reproduș numai cele mai vechi și mai cu trecere opiniuni, privitoare la Christos ca figură omenescă, omițînd cele ulterioare ca mai fără valoare și basate tot pe acestea.²⁾

Monogramul lui Iisus Christos.

La locul acesta mai atingem încă cestiunea monogramului, mai ales, că și la noi unii — conduși de motive naționale — pretind: să se introducă un monogram cu litere latine și nu grecești ori slavonești.

Cele mai obicinuite monograme, puse lângă chipul lui Iisus sunt:

1. Cel mai simplu este cel compus din inițiala grecescă *X = Χριστός*, precum se vede adese-ori pe sigilul, ținut în mîna de ingeri în tabloul cetelor ingerești. Vezi pag. 99.

2. Altădată se pune înaintea lui *X* și un *I*, și se formeză *IX = Ἰησοῦς Χριστός*. Acest *I* se pôte suprapune preste *X*, precum se află adese-ori prin decorațiunile bisericelor vechi pictate în stil bizantin (vezi pe absida bisericeii San-Vitale din Ravenna de la 500. Aci monogramul e închis în un cerc). Acest monogram obvine, ca simbol al creștinismului, deja în catacombe.

Mai târziu s'a adaus și litera grecescă *P = ρ* (ro), anume *IXP*. Se află suprapuse, adecă impletite.

Monogramul grecesc complet este *ΙΣΧΡΡ*. Pe lângă acest monogram mai obvin adese-ori literile grecești *α* și *ω*, *A* și *Ω* = alfa și omega, începutul și sfîrșitul alfabetului grecesc.³⁾ Acest simbol se basază pe cuvintele lui *Isaia*: „*Eu, Iehova, cel întăiu, și cu cei din urmă, eu sunt*” (41, 4). Așa zice Iehova: „*Eu sunt cel dintăiu și cel din urmă, și afară de mine nu este Dumnezeu*” (44, 6).

„*Eu sunt alfa și omega, începutul și sfîrșitul, zice Domnul, cel ce este și cel ce era și cel ce vine*” (Ioan, apocalipsa I, 8).

Dar' alfa și omega este simbolul și al Tatălui și al Fiului.

Se află împreună cu monogramul lui Christos și în catacombe. La apuseni găsim în veacul X. pe un stindard literile *IHS*, cari în epoca renaissance earăși au ajuns în modă. Dar' pe linia din mijloc a lui *H* s'a mai pus o cruce, formînd

IHS

Sub acest monogram se mai zugrăvește inima lui Christos sau trei cuie. În cazul din urmă formeză insigaiile ordului Iesuiților. Pe Ignatie Loyola, întemeietorul acestui ord il și pictază avînd cusut pe ornatul său *IHS*, anume pe piept.

¹⁾ Al treilea sinod ecumenic de la Efes 431 a recunoscut pe Maria de Născătoreea Domnului.

²⁾ Sub titlul „Figura și chipul Mântuitorului” a scris absolventul de teologie Nicolae Bălan un studiu foarte interesant. Vezi „Telegraful Român” nr. 96—102 din 1904.

³⁾ Românește ar trebui să scriem AZ.

(Va urma.)

* Pentru cele cuprinse în rubrica acosta Redacția nu primește răspunderea.

Despre emigrarea la America.

Chestia emigrării la America încă nu a succes a fi astfel rezolvată, ca să fie odată deplină ordine. Fie-care autoritate dă altă es-plicare legii despre emigrări. Un număr în-semnat de cetitori și abonați de ai noștri în zilele din urmă ni-s-au adresat cu rugarea să le dăm deslușiri asupra felului cum e regu-lată afacerea emigrărilor. Unii se plâng chiar că nu li-s-au estradat pasport, ori numai după multe alergări împreunate cu neplăceri au putut ajunge în stăpânirea lui. Neputând răs-punde singuraticilor, dăm la acest loc deslu-șirile dorite.

Ministrul-president conte Tisza István a anunțat apriat în casa deputaților, că sub nici o împrejurare nu va scurta hotărârile sale li-berale privitoare la emigrări. Fie-cărui emi-grant îi stă în voie să călătorască pe unde vooeste. De aceea ministrul-president a accen-tuat în ședința publică a casei deputaților, că nu va silii pe nici un emigrant să și părăsască patria prin Fiume. Folosindu-se de linie acésta, călătorii e silii să petreacă 18 zile pe mare până la debarcare în America. Notarii co-munali și cercuții au primit instrucție de la guvernul ungar numai să recomande emigran-ților linia fiumană, dar' mai departe să nu mērgă în privința asta. Notarii pot deci să recomande ca'ea asésta mai lungă, nu pot silii însă pe nimenea să se foloséscă de ea. Dacă emigrantul declară că vooeste să călê-toréscă de la Brema, de unde ajunge la Ame-rica în șapte zile, notariul e datoriu să-i li-bereze pasport și peste Brema. In cas că notariul totuși ar denega acésta, emigrantul e în drept se ridice plângere contra notariu-lui la vice-comitele. Acesta apoi îndată o să dispună estradarea pasportului peste Brema. Dacă și acum s'ar întâmpla, ca cineva să scur-teze libertatea emigrantului, silindu-l să fo-loséscă linia fiumană, n'are de cât să înști-înțeze de urgență despre acésta pe ministrul-president conte Tisza István, ca ministru de interne, în Budapesta. Și ministrul-president fără îndoială îi va face dreptate. Având emi-grantul pasportul, pôte călători fără pedeci

peste Oderberg la Brema, de unde 7 zile mai tâ-ziu pôte debarca în America. Pe cale să nu se lase a fi înfricat de agenți. Agenții sau comisionarii n'au dreptul să opréscă pe nimenea și dacă emigrantul totuși ar fi es-pus la șicane din partea acestora, imediat să facă arătare la ministrul-president pe cale tele-grafică, cerând totodată pedepsirea agenților. In astfel de esuri ministrul-president dispune la moment, ca emigrantul să pôte călători liber, cum și, ca agenții să fie pedepsiți. Ministrul-president pretinde de la agenți și e dator să pretindă respectarea legii și să nu șicaneze pe călătorii cu pasport peste Brema. Fără pasport însă nimenea să nu călătoréscă la America. Chiar și pentru-că ori-cui se dă pasport.

Nr. 932 1904.

[299] 2—3

Birtul comunal
din Chirpăr

cu licența pentru cărcimărit și vinderea tu-tunului se dă în aréndă pentru timpul de la 1 Ianuarie 1905 — 31 Decembre 1907 prin licitațiune publică în sala cea mare a caselor comunale din Noerichiu la 26 Octobrie 1904 la 9 ore a. m.

Prețul de strigare e 500 cor.; vadiul 10%, ear' ofertele în scris se primesc până la începerea licitațiunii; ulterior de loc nu se primesc.

Condițiunile se pot vedé în cancelaria comunală.

Pentru pomi roditori

arbori de decorațiune, bôbe (Beerenobst), gladiuin, salcâmi (acați), ș. a. cel mai bogat și mai bun izvor de cumpărare este școala de pomi în mărime de 30 jug. a lui

Fischer & Comp.

285 2—6 Nagyenyed (Aiud, Ungaria)

Cataloage (în limba română, germană și magiari) franco.

Tómna e cel mai bun timp pentru plantat.

Să plantăm umbrar de viță de vie

pe lângă orice casă și în grădinile noastre de casă, în pământ și nēsip.

Pentru acest scop însă nu se potrivește ori-ce soi de struguri, de-și tôte soiurile sunt plante curpen-itore, fiind-că o parte mare din ele, chiar și dacă se desvöltă, nu dă rôde, din care cauză mulți nu au putut obține nici un rezultat. Dacă însă se plantéază soiuri bune pentru formarea de verdéță, acestea provéd apoi casa pe întreg timpul cōcerii cu cele mai eminente soiuri de struguri tāmăioși și alte soiuri de struguri dulci. [12] 16—20

Strugurii cresc pretutindenea în patria noastră și nu există casă, pe lângă ale cărei ziduri nu ar puté fi cultivați, cu nēsinate spese; afară de aceea servesc de cea mai frumoasă podóbă și pentru alte clădiri, grădini, garduri ș. a. fără să detragă cât de puțin din locul merit pentru alte scopuri. Ș'apoi strugurii sunt cele mai multămitore pome, deore-ce rodesc an de an.

Soiurile sunt descrise în un preț-curent ilustrat, care, indicându-se adresa prin cartă postală, se trimite fie-cărui, gratis și franco.

Erste Érmelléker Rebeschule, Nagy-Kágya, p. u. Székelyhid.

[295] 2—3

Concurs

În urma rezoluțiunii Preavereratului Con-sistoriu arhidiecesan din 21 August a. c. nr. 8722 B. se escrie concurs nou pentru între-girea parohiei vacante Tămasa cu termi-nul de 30 zile de la prima publicare în „Tel. Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele statorite în fasiunea cōla B. pentru întregirea dotațiunii de stat.

Concurenții au a-și înainta rugările de concurs construite conform normelor din vi-góre, la subscrisul oficiu în terminul deschis, și a se presenta înainte de alegere în vre-o Duminecă sau sêrbătore la biserică spre a cânta respective a celebra și cuvênta.

Fizeș-Sânpetru, 23 Septembrie 1904
Oficiul protopresbiteral gr. or. Unguraș în conțelegere cu comitetul parohial.

Pavel Roșca
protopresbiter.

Nr. 705 1904.

[287] 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa a treia Comana superiôră, proto-presbiteratul gr. or. Făgăraș, pe baza resolu-țiunii Preaverabilului Consistoriu arhidie-cesan din 7 Septembrie 1904, nr. 9463 B. se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sunt cele fasionate în cōla B., pentru întregirea venitelor preoțești de la stat.

Doritorii de a ocupa acest post de pa-roh să și subșternă cererile concursuale in-struite conform legilor în vigóre la subse-mnatul oficiu protopresbiteral gr. or. Făgăraș în Făgăraș, până la terminul susindicat, avênd a se presenta în vre o Duminecă sau sêrbă-tore la sânta biserică spre a cânta, respective a celebra și a cuvênta.

Făgăraș, 18 Septembrie 1904.

În conțelegere cu comitetul parohial.
Oficiul protopresbiteral gr. or. Făgăraș.

Ioan Câdea
protopop, ca adm. prot.

Nr. 868/1904.

[293] 2—3

Concurs repetit

Pentru întregirea postului de învêță-toriu în clasa I. la școala noastră din Slimnic, conform rezoluțiunii venerabilului consistoriu arhidiecesan dto 9 Septembrie a. c. nr. 9529 școl., se escrie concurs nou cu termin de 30 de zile.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt 600 cor. din repartiție de la popor, 2 stângini de lemne și quartir în edificiul școlar.

Cei ce doresc a reflecta la acest post, vor avé a-și înainta cererile concursuale în-struite în sensul normelor din vigóre la sub-semnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis și a se presenta înainte de ziua ale-gerii în vr'o Duminecă ori sêrbătore la bise-rica din comuna respectivă, spre a-și arăta desteritatea în cântări și tipic.

Sibiu, 28 Septembrie 1904.

Oficiul protopresbiteral gr. or. Sibiu în conțelegere cu comitetul parohial.

Ioan Papiu
protopresbiter.

ICÓNE SFINTE

pictură de mână în oleu, pe pânză, pe lemn séu pe tinichea, ținc, aluminium etc. în ori-și-care mărime pe lângă prețurile cele mai moderate ofere:

Librăria Tipografiei archidiecesane

Sibiu, strada Măcelarilor Nr. 45

IV.

Archangelul Mihail
" Gavriil
Apostol ori-care
Domnul Christos
Iisus în muntele Mas-linilor
Sfântul Dumitru
Sfântul George
Ilie Prorocul
Ioan în pustie
Sfântul Nicolae
" Simeon
" Andreiu
Evangelistul Ioan
" Luca
" Marcu
" Mateiu
Prorocul Zacharia
Apostolul Iacob
" Filip

I.

Adormirea Maicei Domnului
Bunavestire
Nașterea Domnului Iisus Christos
Fuga la Egipt
Iisus în biserică de 12 ani
La nunta din Cana
Iisus pe mare
Invierea lui Lazar
Schimbarea la față
Răstignirea lui Iisus Christos
Punerea în mormânt
Invierea Domnului
Înălțarea — Floriile
Tăerea împrejur
Nascerea Maicei Domnului
Pogorirea Duchului sfânt
Nascerea sftului Ioan Botezătorul
Grigorie, Vasilie și Ioan
Adormirea sfintei Ane
Aflarea capului sf. Ioan Botezăt.

II.

Iisus pe Cruce
Înălțarea sfintei cruci
Ilie prorocul în carul de foc
Tăierea capului sfântului Ioan
P. Grigorie teologul
Sf. Vasilie

III.

Botezul Domnului
Constantin și Elena
Sfântul Dumitru călare
Sfântul George
" Maica Domnului
Petru și Pavel
Archangelii Mihail și Gavriil
P. Ioan Gură de aur
PP. Ioachim și Ana

	Grupa I.					Grupa II.					Grupa III.					și Icóne din Grupa IV.					
	Mărimea în cm.					Mărimea în cm.					Mărimea în cm.					Mărimea în cm.					
	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	
fôrte fine Cor.	39-20	44-80	58-80	81-20	106-40	35—	40-60	51-80	70—	89-60	30-80	37-80	46-20	61-60	78-40	28—	33-60	42—	56—	70—	Cor. fôrte fine.
fine . . . "	26-60	29-40	46-20	50—	72-50	23-10	25-90	40-60	49—	65-80	20-30	23-10	35—	43-40	60-20	18-20	21—	30-80	39-20	56—	" fine.
simple . . . "	14—	16-10	18-20	26-20	30-40	12.60	14—	16-10	23-80	32-20	11-20	11-90	14—	21-70	29-40	9-80	10-50	11-40	19-60	26-60	" simple.

Prețurile indicate în șema de sus sunt a se înțelege numai la icóne pictate pe pânză. — Icóne pictate pe lemn costă cu 10%, ear' pe tinichea cu 15% mai mult decât pe pânză; pe aluminium și ținc vor costa cu prețul metalului întrebuintat mai mult.

Deasemenea și cu angajamentul pentru prapori din ori-și-ce fel de materii și de ori-și-ce colóre pe lângă condițiunile cele mai favorabile.